

STADIA

Stadia 10 vuotta

Ammattikorkeakoulu työelämän,
tutkimuksen ja omin silmin

Mari Haheri, Rhinoceros Oy

👉 **Projektsuunnittelija Tanja Rääkköselle Stadiasta tuli opiskelupaikan jälkeen myös työpaikka. Sivu 8.**

👉 **Yliopettaja Markku Jantunen on opettanut insinööriopiskelijoita lähes kaksi vuosikymmentä. Sivu 10.**

Mari Haheri, Rhinoceros Oy

Syksy 2006

Teema: Stadia 10 vuotta

Pääkirjoitus:

Kymmenen vuoden taival
ammattikorkeakouluna 3

Stadialaisia:

Ex tempore -ratkaisu
vei av-assistentin töihin 4

Bioanalytiikan ja
opiskelijoiden asialla 6

Insinööri rakentaa arkisia ihmeitä ... 8

Insinöörien tekijä 10

Riitta Konkolan tie
opettajasta sillanrakentajaksi 12

Tutkittu juttu:

Ammattikorkeakoulu on
paikkansa lunastanut 14

Ammattikorkeakouluilla
oma kehittäjäverkosto 17

Ammattikorkeakoulu
työelämän silmin 18-25

Pikku uutisia:

Stadian organisaatio
uudistui 26

Bradleyn yliopistolla ja
Stadialla yhteiskurssi 26

Onko siitä jo
kymmenen vuotta? 26

Mundo-projektin
lyhytdokumentit palkittiin 26

Työnantaja! 26

English Summary:

Is it already ten years? 27

Stadia's organisation reform 27

The polytechnic has
earned its place 27

Polytechnics opened
a new angle to learning 27

Mari Haheri, Rhinoceros Oy

👉 **Erikoistutkija Marja-Leena Stenström on tutkinut ammattikorkeakoulusta valmistuneiden sijoittumista työelämään ja opiskelijoiden työelämävalmiuksia. Sivu 14.**

👉 **Toimitusjohtaja Olavi Nieminen kaipaa ammattikorkeakoulujen opetukseen lisää käytännölläisyyttä. Työelämän näkemyksiä ammattikorkeakoulusta sivuilla 18-25.**

Aimo Virtsanen

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia – Asiakaslehti

STRADA

Lehti ilmestyy kaksi kertaa vuodessa

Julkaisija Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia
Bulevardi 31 (käyntiosoite), Hki 18
PL 4000, 00099 Helsingin kaupunki
puh. (09) 310 8611, www.stadia.fi
etunimi.sukunimi@stadia.fi

Vastaava toimittaja Liisa Salo, puh. (09) 310 81619

Toimitusneuvosto Kristiina Ilmanen, Eero Kokko,
Piia Lievetmursu, Timo Luopajarvi,
Pekka Peltola, Liisa Salo,
Heikki Santti, Tuija Strandén-
Mahlamäki ja Aino Vuorijärvi

Ulkoasu Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Kirjapaino Painotalo Miktor Oy, Helsinki 2006
ISSN 1456-2812

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia täyttää tänä vuonna kymmenen vuotta. Kulunut aika ei ole vuosissa mitattuna eikä varsinkaan oppilaitosten kehittymishistoriassa pitkä. Tässä ajassa on kuitenkin saavutettu merkittäviä tuloksia, joiden kautta Stadiasta on kasvanut tunnettu ja vahva ammattikorkeakoulu.

Ammattikorkeakoulujen kehittyminen osaksi suomalaista korkeakoulujärjestelmää on kulkenut kokeilujen kautta vakinaistamiseen. Näin on myös Stadian kohdalla. Helsingin kaupunki jätti ensimmäiset hakemukset opetusministeriöön ammattikorkeakoulukokeilun aloittamiseksi vuosina 1993–1994. Vuonna 1996 kymmenen oppilaitosta aloitti kokeilun ja seuraavana vuonna mukaan liittyi vielä kaksi oppilaitosta. Näin oli luotu perusta monialaiselle ammattikorkeakoululle, jonka toiminta vakinaistettiin vuonna 2000.

Ammattikorkeakoulujärjestelmän muodostamiselle 1990-luvun alussa oli monia syitä. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut korkeatasoisen koulutuksen tarjoaminen työelämän muutuviin ja kansainvälistyviin tarpeisiin. Ammattikorkeakoulujen toimintaa on kehitetty sekä paikallisesti että valtakunnallisesti. Kehittämistyötä on leimannut vahva innostuneisuus ja yhdessä tekemisen meininki. Nykyään ammattikorkeakoulut ovat oppimisympäristöjä, joissa opiskelu antaa hyvän perustan työelämän eri aloille. Opiskelijat oppivat työskentelemään tiimeissä ja projekteissa sekä käyttämään teknologiaa oppimisen apuna. Kuvaavaa toiminnalle on myös tiivis ja kehittyvä yhteistyö työelämän ja yhteiskunnan muiden toimijoiden kesken niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Ammattikorkeakoulujen merkitys osana innovaatiojärjestelmää on jatkuvasti kasvanut ja niiden rooli käytäntöläheisen, työelämän kehittämistä tukevan tiedon tuottamisessa ja toimintojen kehittämisessä on vahvistunut. Stadialla on erinomaiset mahdollisuudet osallistua aktiivisesti pääkaupunkiseudulla tapahtuvaan kehitystyöhön: meillä on monialaista asiantuntijuutta, hyvät kansainväliset verkostot ja aktiivisia opiskelijoita. Tulokset näkyvät lukuisina opiskeluun kytkeytyvinä projekteina ja hankkeina, joiden konkreettisista tuloksista monet työpaikat ja organisaatiot ovat hyötäneet.

Pääkaupunkiseudun kunnilla on meneillään laaja, useita toimialoja koskeva, keskinäisen yhteistyön tiivistäminen ja syventäminen. Seudun ammattikorkeakoulujen yhteistyötä kehitetään ja niiden uudelleen organisoiminnin vaihtoehdot ovat tarkastelussa. Tavoitteena on edelleen vahvistaa ammattikorkeakoulujen uutta kehitysdynamiikkaa luovaa roolia ja tarjota myös kansainvälisesti arvioituna merkittävä korkeakouluympäristö.

Stadia on kehittänyt myös omaa toimintaansa. Uusi organisaatio astui voimaan elokuun alussa. Muutoksen tavoitteena on lisätä toimintamme joustavuutta ja vahvistaa perustäviamme toteuttamista. Stadiassa on seitsemän osaamis-yhteisöä, jotka muodostuvat koulutusohjelmistamme. Osaamis-yhteisöissä toteutetaan Stadian koulutustehtävää, tutkimus- ja kehitystyötä sekä työelämäpalveluita. Visionamme on olla työelämän arvostama eurooppalainen korkeakoulu. Omassa toiminnassamme arvostamme asiantuntijuutta, uudistumista, työelämäläheisyyttä ja vastuullisuutta.

Stadian 10-vuotisjuhlan kunniaksi tässä lehdessä on haastateltu stadialaisia osaajia: meiltä valmistuneita opiskelijoita sekä opettajia ja kysytty työelämän mielipidettä ammattikorkeakoulun onnistumisesta tavoitteissaan ja tulevaisuuden haasteista. Arvostamme palautetta toiminnastamme ja haluamme sen avulla edelleen kehittää ammattikorkeakouluksiamme. Toivon, että tämä juhlanumero tuo esille osaamistamme ja valottaa niitä oppimis- ja kehittämismahdollisuuksia, joita Stadia tarjoaa.

Riitta Konkola, va. rehtori

Stadialaisia

☛ *Sonja Saarikivi on valmistunut medianomiksi Stadian viestinnän koulutusohjelmasta.*

Ex tempore -ratkaisu vei av-assistentin töihin

Tapaan av-assistentti **Sonja Saarikiven** hänen työpaikallaan Stadian viestinnän koulutusohjelman toimitiloissa Arabianrannassa. Päivä on ollut niin kiireinen, että Saarikivi vastailee tonnikalasalattinsa lomasta uteluihini av-assistentin työstä.

”Kukaan ei ole seppä syntyessään” sanotaan, ja niinpä otan ensimmäiseksi selvää Saarikiven koulutuksesta. Miten hänestä tuli audiovisuaalisen viestinnän ammattilainen? ”Olin hakenut Taikkiin (Taide-teollinen korkeakoulu) jo monta vuotta tarkoituksena valmistua kuvismaikaksi. Ystäväni opiskeli Stadiassa ja kehui opiskelua siellä. En tiennyt mitään alasta, ja tein ex tempore -ratkaisun hakemalla opiskelemaan verkkoviestintää”, Saarikivi vastaa nauraen.

Pääsykokeet läpäistyään hän aloitti opinnot syksyllä 2002 Stadian verkkoviestinnän suuntautumisvaihtoehdossa. Opiskeluaikana Saarikivi toimi aloitusryhmänsä yhdyshenkilönä ja hänen tehtävänä oli muun muassa pitää huolta tiedonkulusta opiskelijoiden ja opettajien välillä. Yhdyshenkilönä toimiminen toi myös toisenlaisia tehtäviä, esimerkiksi projektisihteerin töitä ja mentorointia.

Opintojensa ohella Saarikivi teki myös muita töitä, mitä hän ei kokenut hankalaksi. Vaikka opinnot sujuivat ja valmistumiseen meni vähemmän aikaa kuin yleensä, se ei tarkoita, ettei opiskeleminen olisi ollut haastavaa ja opetus laadukasta. Kuitenkin häntä mietitytti, riittäisikö tämä kaikki siihen, että hän pääsisi heti valmistuttuaan kiinni työelämään.

Opinahjosta tuli myös työpaikka

Millaista opiskelu Stadiassa sitten oli? Saarikiven mielestä opiskelu oli mielenkiintoista ja monipuolista, mutta ennen kaikkea käytännönläheistä. ”Opiskelijoille tarjottiin monia erityyppisiä projekteja, jotka opettivat paljon alasta. Oli sinänsä hyvä, että verkkoviestintää oli ollut tarjolla Stadiassa jo jonkin aikaa. Näin oli jo ehditty kokeilla, mikä homma toimii ja mikä ei.” Saarikivi luonnehtii syitä myös sille, miksi hän valmistui Stadiasta medianomiksi (AMK) kolmessa vuodessa.

Harva tulee ajatelleeksi, että opinahjostaan voisi tulevaisuudessa tulla myös työpaikka. Ajatus muuttui todeksi Saarikiven kohdalla, sillä hänen valmistumisensa aikoihin haettiin Helsingin kaupungin sisäisessä haussa av-assistenttia Stadiaan. Hän päätti kokeilla onneaan, vaikka epäilikin, miten työnantaja suhtautuisi niin sanotusti keltanokkaan. Työpaikka tuli, vieläpä vakituinen.

”Äitihän oli tietysti ylpeä, mutta voin kuvitella, että ratkaisu on hymyilyttänyt vanhoja luokkakavereitani. He ovat varmaan yhdessä nauraneet minulle, että

joo joo tuo, joka haaveili käyttöliittymäsuunnittelijan työstä, menee tuollaiseen työhön räpeltämään jotain videotyökkejä”, Saarikivi kertoo huvittuneena.

Työssä pysyvä ajan hermolla

Millaista on sitten av-assistentin työ? Ei ainakaan sitä, mitä Saarikivi alkuun kuvitteli. ”Ajattelin, että tässä työssä minut istutetaan jonnekin varastoon ja ihmiset tulevat sitten luokseni lainaamaan videotyökiä ja muuta av-laitteistoa.” Ensimmäinen tehtävä ei vastannut odotuksia. Varastossa istumisen sijaan hän saikin kiertää kaikki Stadian toimipisteet läpi ja etsiä niistä kaikki mahdolliset audiovisuaaliset laitteet. Niistä hän teki inventaarion, joka toimi pohjana, kun tuli aika miettiä, mitä laitteita tarvitaan mihinkin. Lisäksi erilaisten tarjouspyyntöjen ja raporttien tekeminen ja niiden arkistointi on tullut tutuksi.

Av-assistentin työ ei ole kuitenkaan pelkkää tietokoneella naputtelua ja paperitöitä. Vastapainoksi Saarikiven työhön kuuluu huolehtia siitä, että av-laitteiden piuhat on asennettu oikein ja että laitteet toimivat silloin, kun niitä tarvitaan. ”Ammattiasentajat tekevät Stadiassa laiteasennukset. Minä olen sitten se, jonka täytyy välillä konttailla pitkin lattiaa varmistamassa, ettei kukaan ole koskenut piuhoihin, jos tulee jokin vikatilanne.” Näiden tehtävien lisäksi hän asentaa ohjelmistoja ja opastaa tarvittaessa henkilökuntaa niiden käytössä. ”Työssäni riittää haastetta. On esimerkiksi pysyvä ajan hermolla, kun laitteet kehittyvät koko ajan, ja mikäli koulutus- ja esittelytilaisuuksista ei saa tarpeeksi irti, on osattava sorkkia omatoimisesti Internetiä.”

Saarikivi pitää siitä, että voi joustavasti venyttää ja lyhentää työpäiviään. Kiitoksia hän jakaa muun muassa esimiehilleen, koska aina saa apua, neuvoa ja tukea kun sitä tarvitsee. Nyt Sonja Saarikivi on toiminut tehtävässään reilun vuoden ja kotiutunut siihen erittäin hyvin. Uuden roolin ja näkökulman omaksuminen on tehty. Työnsä tulevat haasteet hän ottaa rauhallisin mielin vastaan. Sen verran hyvän koulutuspuhjan hän sai Stadiasta, ettei ole tarvinnut seistä sormi suussa. Entä mitä tulevaisuus tuo? ”Viestintä on niin kiinnostava ala, että sitä voisi opiskella lisääkin. Kuka tietää jos saan taas jonkun ex tempore -väläyksen.”

Kieng Vou

● Kirjoittaja opiskelee *Mundo-projektissa (2004–2007)*, joka on maahanmuuttajille ja Suomessa asuville etnisille vähemmistöille suunnattu mediakoulutus- ja työsäoppimisprojekti. Stadian lisäksi hankkeessa ovat mukana *Yleisradio* ja *DreamCatcher Oy*.

Bioanalytiikan ja opiskelijoiden asialla

Yli kolme vuosikymmentä opettajana työskennellyt bioanalytiikan lehtori Annikki Railio Stadiasta kantaa opetuksen kehittämisen lisäksi huolta myös opiskelijoiden hyvinvoinnista. ”Opiskelijoille pitäisi antaa tukijärjestelmiä kehittämällä mahdollisuus keskittyä vain opiskeluun”, hän sanoo.

Railio on ollut mukana kehittämässä nykyistä bioanalytiikan koulutusohjelmaa. Tutkinto, jonka hänkin on opettajan pätevyyden ohella suorittanut, tunnettiin ennen nimellä erikoislaboratorionhoitaja. Ammattikorkeakoulun myötä tutkintonimike vaihtui laboratorionhoitajasta bioanalytytikoksi.

Bioanalytytikot työskentelevät terveyskeskuksissa ja sairaaloissa, yliopistojen ja tutkimuslaitosten laboratorioissa tai tutkimusryhmissä. Työnkuvaan kuuluu laboratorionäytteiden ottoa ja tutkimista, tulosten raportointia sekä luotettavuuden arviointia. He voivat toimia myös tuotekehitys- ja markkinointitehtävissä. Vaikka laboratorion palveluita on keskitetty runsaasti, alalla on työvoimapula.

Railion työpäivät muodostuvat niin aikuisten kuin nuortenkin opettamisesta. Koulutustaan päivittävät aikuiset opiskelevat iltaisin, nuoret saavat kliinisen kemian oppinsa päiväsaikaan. Kliininen kemia on oppiaine, joka kuuluu bioanalytiikan koulutukseen. Opiskelijat harjoittelevat kliinistä kemiaa koulun laboratorioissa ja työelämässä. He ottavat verinäytteitä toisistaan ja tutkivat niitä. Osaaminen varmistetaan tenttimällä. Työselosteen ja oppimispäiväkirjan laatiminen ovat osa itsenäistä opiskelua.

”Opiskelijat ovat palautteesta päätellen tyytyväisiä opintokokonaisuuteen. Kehitämme opetusta saadun palautteen perusteella jokaisen toteutuksen yhteydessä.”

Monet bioanalytiikan opiskelijat haluavat käyttää osaamistaan laajemmin ja hakeutuvat jatko-opintoihin.

”Osa saattaa kokea, ettei työ tyydytä tai se on liian rutiininomaista. Jatko-opintoja voi suorittaa tällä hetkellä vain Oulun yliopistossa. Aikaisempien opintojen hyväksilukemiskäytäntöä tulisi kehittää”, Railio toteaa.

Oppimista tapahtuu koulun ulkopuolellakin

Lähiopetuksen määrän vähenemistä on kritisoitu ammattikorkeakoulutuksessa. Railio näkee asian kuitenkin toisin. Hän on myös huolissaan opiskelijoiden taloudellisesta selviämisestä.

”Itsenäisen opiskelun määrä on lisääntynyt entisajoista, ja oppimista tapahtuu myös koulun ulkopuolella. Ihmettelenkin, miten opiskelijat pystyvät suoriutumaan taloudellisesti ja silti menestymään opinnoissa, jos heidän on lisäksi tehtävä töitä. Opiskelijoiden opintotukijärjestelmää tulisi kehittää nykyaikaisemmaksi,” hän sanoo.

”Omien lasteni kautta opiskelijoiden arki on tullut tutuksi. Elintarvikevaatimukset ovat nykyään erilaiset kuin ennen. Nykynuorelta vaaditaan monissa asioissa paljon enemmän.”

Opiskelumotivaatio voi myös kärsiä koulun ja työpaikan väliä juostessa. Railio pitää tärkeänä sitä, että alalle saadaan innostuneita opiskelijoita. Ihmisiä, jotka tietävät haluavansa valmistua kyseiseen ammattiin.

Opettajan työnkuva muutoksessa

Railion mukaan opettajan on jatkuvasti kehitettävä omaa ammattitaitoaan tietotekniikan, laitteiden ja menetelmien muuttuessa.

”Ennen opettaja oli selkeämmin tiedonjakaja, nykyään hän on enemmän oppimisen ohjaaja. Voimakas toimintojen keskittäminen ammattikorkeakoulussa on kaventanut opettajan vaikutusmahdollisuuksia omaan työhönsä. Toisaalta monet menettelytavat ovat muuttuneet yhtenäisemmäksi koko ammattikorkeakoulussa”, Railio kertoo.

Ammattikorkeakoulu on koko toimintansa ajan elänyt muutoksessa, joka yhä jatkuu. Tätä kehitystä on Railion mukaan ollut mielenkiintoista seurata.

Stadialaisia

Yhteyksiä työelämään jo opiskeluvaiheessa

Ammattikorkeakoulussa myös opiskelijoille tarjotaan mahdollisuutta osallistua opintojen kehittämiseen, mutta heitä on ollut Railion mukaan vaikea motivoida tähän.

”Loppuvaiheen opiskelijoilla on monta asiaa mietittävänä, ja opinnäytetyö vie voimia. Opintojen alussa opiskelijat taas eivät vielä osaa ottaa kantaa kehittämiseen. Olisi kuitenkin toivottavaa saada opiskelijat enemmän mukaan opintojen suunnitteluun”, Railio pohtii.

Yhteyksiä työelämään luodaan koulutuksen aikana harjoittelun lisäksi erilaisissa yhteistyökokouksissa. Niissä voidaan sopia esimerkiksi opinnäytetöiden aiheista tai erilaisista kehittämistehtävistä, jotka hyödyttävät sekä opiskelijaa että työelämää.

Avantouinnista ja kutomisesta energiaa

Työ on Annikki Railiolle tärkeä osa elämää. Vapaa-ajallaan hän haluaa kuitenkin rentoutua, jotta mielenkiinto säilyy. Espoossa asuvalle, Jyväskylässä syntyneelle naiselle luonto on tärkeä osa virkistytymistä.

”Rakastan meren rannoilla kulkemista, sillä luonto on joka päivä erilainen. Myös tv-ruudun ääressä tulee kudottua ja virkattua.”

Nuoresta työstä asti käsitöitä tehnyt Railio suunnittelee omat mallinsa itse. Pipojen virkkamisen ohella lomilla ehtii myös lukea.

”Lainaan aina loman alussa pinon kirjoja, jotka luen. Muulloin ehtii lukea vain työhön liittyviä asioita. Se on liikkumisen ohella paras tapa rentoutua.”

Kolme talvea avantouintia harrastanut Railio antaa hyvän vinkin kaamoksesta kärsivälle.

”Avantoon mennessä ei pidä koskaan miettiä, että palelee. Pitää vain mennä suoraan uimaan. Se jos mikä pitää mielen virkeänä!”

Anne-Mari Aaltonen

● Kirjoittaja opiskelee Stadian viestinnän koulutusohjelmassa, radio- ja televisioilmallisuuden suuntautumisvaihtoehdossa, medianomiksi (AMK).

📖 **Lehtori Annikki Railio ja bio-analytiikan opiskelijat Heini Kutvonen ja Jenni Uusikallio (oik.).**

Mari Haheri, Rhinoceros Oy

Insinööri rakentaa arkisia ihmeitä

Tanja Räikkönen valmistui Stadian tuotantotalouden koulutusohjelmasta insinööriksi keväällä 2005 ja toimii nyt projektisuunnittelijana Stadian tietotekniikkapalveluiden järjestelmäkehitys-tiimissä.

Kansainvälinen markkinointi sekä opintojen kaksikielisyys innostivat Räikköstä hakeutumaan tuotantotalouden koulutusohjelmaan keväällä 2001. Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa liiketoiminnan kehittämiseen suuntautuneita insinöörejä, joilla on ohjelmistojen kehittämiseen ja integrointiin liittyvän osaamisen lisäksi hyvä kielitaito. Tutkinto mahdollistaa työn erilaisissa asiantuntija- ja kehitystehtävissä, esimerkiksi kansainvälisen kaupan ja logistiikan sekä ohjelmistojen kehitys- ja myyntitehtävissä.

Oppimisprojektit ja kansainvälisyys

”Opinnot toteutettiin pitkälti projekteissa, joissa monissa oli mukana eri alojen yrityksiä”, Räikkönen kertoo. Kyseessä on koko opintojen aikainen oppimisprosessi, jota ohjaavat vuosittaiset oppimistavoitteet. ”Oli mielenkiintoista olla mukana jo

Mari Heltari, Rhineros Oy

opiskeluaikana projekteissa, joissa olisi voinut kuvitella toimivansa valmistumisen jälkeen”, Räikkönen toteaa.

Insinööritutkintoon kuuluvan, ulkomailla suoritettavan opintojakson Tanja Räikkönen opiskeli Belgiassa. ”Voisin mennä vaikka uudestaan”, Räikkönen naurahdaa. ”Ulkomailla vietetty aika oli todella hyvä kokemus ja antoi uudenlaista motivaatiota opiskeluun. Käytännön kielitaitokin kehittyi paljon”, Räikkönen kertoo. Oppimateriaalit olivat koko opintojen ajan pääosin englanninkielisiä ja vaihto-oppilaita saapui eri maista.

Harjoittelun kautta työelämään

Työharjoittelujakson Räikkönen suoritti Stadian palveluyksikössä, samassa organisaatiossa, jossa hän toimii nyt projektisuunnittelijana. Räikkönen on parhaillaan mukana projektissa, jossa kehitetään sähköistä sovellusta Stadian henkilökunnan käyttöön logistiikan- ja irtaimen omaisuuden hallinnointiin. Jos esimerkiksi puhelimet ja tietokoneet merkitään viivakoodein, merkittyjen tavaroiden tiedot tilausvaiheesta käyttöönottoon ja sijaintiin löytyvät järjestelmästä.

”Hankittavan omaisuudenhallintajärjestelmän on määrä tarjota työkalut irtaimiston rekisteröintiin, käsittelyyn ja hallintaan. Uuden järjestelmän avulla on tarkoitus tehostaa omaisuuden käyttöä, ehkäistä sen häviämistä ja helpottaa omaisuudenhallintaan liittyviä prosesseja sekä saada tarkempaa tietoa omaisuuden tehokkaasta käytöstä”, Räikkönen kuvailee hanketta.

”Palveluyksikköön oli mukavaa tulla töihin, sillä se oli tuttu työharjoittelujakson ajalta”, Räikkönen kertoo. ”Tiimissäni ilmapiiri on kannustava ja koen saavani mahdollisuuksia kehittyä ammatillisesti”, Räikkönen kuvailee. ”Se, että voin mahdollisesti helpottaa joidenkin ihmisten elämää luomalla käyttökelpoisia ja toimivia ratkaisuja, motivoi työssäni eniten.”

Insinööri rakentaa ammattitaidollaan arkisia ihmeitä.

Josefiina Baraka

• Kirjoittaja opiskelee Stadian viestinnän koulutusohjelmassa, verkoviestinnän suuntautumisvaihtoehdossa, medianomiksi (AMK).

↑ Projektisuunnittelija Tanja Rääkköselle opiskelupaikasta tuli myös työpaikka.

Insinöörien tekijä

☛ *Sitä, miten koneet toimivat mekaanisesti, opetaan niin kauan kun koneet tässä maassa pyörivät, mutta opetuksessa käytettävät työkalut ja ympäröivä maailma muuttuvat, sanoo energiatekniikan yliopettaja Markku Jantunen.*

■ *Markku Jantunen, Rhinoceros Oy*

Stadialaisia

STADIA
STADIA 10 VUOTTA

Stadian energiatekniikan yliopettaja **Markku Jantunen** on opettanut melkein kaksi vuosikymmentä insinööriopiskelijoita samassa oppilaitoksessa. Vuosien aikana on moni asia muuttunut: on koettu muun muassa digitaalinen murros ja globalisaatio. Jantunen luottaa suomalaisten insinöörien työmoraaliin ja uskoo heidän menestyvän muuttuvassa maailmassa.

”Tämä on vähän sama kuin työskentelisi firmassa, joka vaihtaa omistajaa. Samat ihmiset tekevät samoja asioita kuin aikaisemmin”, Jantunen toteaa.

Hän puhuu työpaikastaan, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian tekniikan ja liikenteen yksiköstä. Oppilaitos perustettiin jo vuonna 1881, ja sen nimi oli alun perin Koneenkäyttäjä-, työnjohtaja- ja rakennusmestarikoulu, sittemmin Helsingin teknillinen oppilaitos. Viimeinen nimenmuutos tapahtui 90-luvulla, kun koulusta tuli ammattikorkeakoulu. Mutta pohjimmiltaan tehtävä on sama. Oppilaitos kouluttaa edelleenkin tekniikan alan opiskelijoita.

Jantunen on tehnyt koko työuransa tekniikan parissa. Hän opiskeli isänsä jalanjäljissä insinööriksi ja valmistui konetekniikan lisensiaatiksi Teknillisestä korkeakoulusta Otaniemestä.

”Aivan pikkupoikana halusin maanviljelijäkseen, niin lukee minun vauvakirjassani. Kiinnostus tekniikan alaa kohtaan heräsi lukioikäisenä ja tajusin, että haluan olla insinööri. Aivan täysin en isäni mielen mukaan tehnyt, sillä hän toivoi minusta rakennusinsinööriä”, Jantunen muistelee nuoruuttaan.

Vahingossa kutsumusammattiin

Opettajaksi Jantunen päätyi sattumalta. Hän oli ensiksi yhdeksän vuotta tutkijana Valtion teknillisessä tutkimuskeskuksessa. Sitten hän päätti hakea työkokemusta teollisuudesta. Sitä hän uskoi tarvitsevansa edetäkseen urallaan tutkijana. Jantusella oli vakaa aikomus palata tutkimustyön pariin viiden vuoden kuluttua. Toisin kuitenkin kävi.

”Täällä oli lehtorin virka avoinna ja ajattelin, että jospa kokeilisin vaihteeksi opettamista. Mietin, että jos se ei sovi minulle, niin ainahan työpaikkaa voi vaihtaa.”

Pian Jantunen huomasi samassa talossa avonaisen yliopettajan viran. Paikka aukesi, ja

hän jäi sille tielleen. ”Kun tänne kerran tulee, niin eihän täältä enää pääse pois”, Jantunen naureskelee tyytyväisenä.

Niin tyytyväisenä, että kyseessä lienee erityisen mieluinen työpaikka. Onko tässä kyseessä sellainen paljon puhuttu kutsumusammatti?

”Kyllä, sitä tämä on. Aluksi jännitin kovasti opettamista, joten en kyennyt nauttimaan siitä. Silloin se oli vain työtä. Toisaalta, sitähan se on vieläkin. Siitähän minä saan toimeentuloni.”

Raha motivoi, mutta on opettajan työssä muutakin kiehtovaa. Jantusen mukaan hänelle on tärkeää nähdä opiskelijoiden oppivan uutta. Hänen mieltään lämmittää, kun hän tapaa vanhan oppilaan, joka kertoo päässeensä alkuun urallaan työelämässä. Silloin opettaja tietää onnistuneensa.

”Välitön kontakti on aina palkitsevaa. Se, että oppitunti menee hyvin. Oppilaat seuraavat opettajaa, keskittyvät, eivätkä tee jotain muuta ajankulukseen.”

Opettaminen on luovaa työtä

Jantunen vertaa opettajan työtä näyttelemiseen ja näkee luokkahuoneen opettajan esiintymislavana. Hän kuitenkin myöntää, ettei ole koskaan harrastanut teatteria.

”Mutta uskon, että myös näyttelijän työssä satsataan samalla tavalla siihen hetkeen, kun ollaan esillä. Sen jälkeen poistutaan ihmisten edestä, istutaan hetki hiljaa ja rauhoitutaan omis- sa oloissa. Opettaja kerää työhuoneessaan tarvittavat materiaalit ja on taas valmis seuraaviin 45 minuutin mittaisiin oppitunteihin. Samalla tavalla näyttelijä on valmis uuteen näytökseen tauon jälkeen.”

Mutta millainen on yliopettajan arki? Onko Jantusen työ kokonaan näyttelijän tavoin ihmisten edessä esiintymistä?

”Työnkuva vaihtelee sen mukaan, olenko enemmän tekemisissä hallinnon kanssa vai keskitynkö opetukseen. Opetuspäivänä tulen tänne puoli kahdeksalta aamulla. Opetuspäivinä aikatauluuni kuuluu myös opiskelijoiden harjoitus- ja projektitöiden ohjausta. Työpäivät jatkuvat usein vielä illalla kotona.”

Jantusen mukaan opettaminen eroaa suu- resti työstä hallinnon parissa. Silloin istutaan palaverissa ja tehdään selvityksiä. Ei siis luo-

vaa kuten opettaminen, mutta Jantusen mukaan samaan aikaan vähemmän stressaavaa.

Hallinnollisen työn rauhallinen luonne tarjoaa sopivan vastapainon opettamiselle. Mutta asialla on kaksi puolta.

”Hallinnon ymmärtäminen ja pieni pala sen järjestämistä sopivassa suhteessa helpottavat opettajan työtä. Vaarana on, että opettaja keskittyy liikaa hallintoon, eikä opetukseen jää enää resursseja ja voimavaroja.”

Maailma muuttuu

Pohjimmiltaan opettajan työ on edelleen samantilaista kuin silloin, kun Jantunen aloitti talossa. Perusasetelma pätee yhä: opettaja opettaa ja opiskelija opiskelee. Mutta kokoajan on muutos meneillään.

”Konetekniikkaa on opetettu täällä yli sata vuotta. Ja sitä, miten koneet toimivat mekaanisesti, opetetaan niin kauan kun koneet tässä maailmassa pyörivät. Mutta opetuksessa käytettävät työkalut ja ympäröivä maailma muuttuvat.”

Jantusen työuran aikana tietokoneet ovat yleistyneet. Uusi teknologia ja alan kehitys vaativat myös opettajilta enemmän ja erilaista työpanosta. Jantusenkin työssä verkko-opetus ja verkkosivuilta ladattavat luentomateriaalit ovat arkipäivää.

Tietotekniikan kaltaista murrosta on tuskin lähitulevaisuudessa luvassa. Mutta millainen on globalisoituva maailma insinöörin silmin?

”Tulevaisuuden insinööri tekee enemmän työtä ulkomaalaisten kanssa kuin aiemmin. Tämä tilanne vaatii insinööreiltä uudenlaisia sosiaalisia taitoja, ja se on otettu huomioon opetuksessa.”

On varmaa, että esimerkiksi Kiinassa insinöörien koulutus saavuttaa jonain päivänä länsimaisen tason. Jantusen mukaan on kuitenkin olemassa jotain, mitä ei voi olla kenelläkään muulla kuin suomalaisella insinöörillä.

”Tällä kylmän ja pohjoisen maan kansalla on aivan erityinen työmoraali ja suhtautuminen elämäänsä. Minä uskon, että me suomalaiset pärjäämme aina!”

Panu Hietaneva

● Kirjoittaja opiskelee Stadian viestinnän koulutusohjelmassa, radio- ja televisioilmallisuuden suuntautumisvaihtoehdossa, medianomiksi (AMK).

Riitta Konkolan tie opettajasta sillanrakentajaksi

Parhaillaan rehtorin tehtäviä hoitava Riitta Konkola aloitti Stadian pedagogisena vararehtorina vuosi sitten syksyllä. Konkola tunnustaa miettineensä pitkään ennen kuin haki tehtävään, jossa tiesi haasteita riittävän. Kipinä opetuksen ja työn kehittämiseen oli kuitenkin syttynyt jo aikaisemmin. Keväällä 1994 toimintaterapeutina työskennellyt Konkola sai puhelun silloisesta Helsingin sairaanhoito-opistosta. Häntä kysyttiin opettajaksi entiseen opin-ahjoonsa, josta hän oli kymmenen vuotta aikaisemmin valmistunut ensin toimintaterapeutiksi ja myöhemmin erikoistoimintaterapeutiksi. Opetus ja sen kehittäminen kiinnosti Konkolaa silloin ja kiinnostaa yhä.

Opettajana Konkola huomasi pian, ettei yksin ammatillisella koulutuksella pärjää, kun ammattikorkeakoulu ja muut muutokset tekivät tuloaan. ”Suoritin avoimessa ammattikorkeakoulussa aikuiskasvatustieteen approbaturin. Innostuin siitä ja pyrin Helsingin yliopistoon lukemaan kasvatustieteitä.”

Tämän jälkeen työ ja opiskelu ovat luontevasti nivoutuneet yhteen Konkolan uralla. Vuonna 2000 hän valmistui kasvatustieteen maisteriksi ja sai opettajan pätevyyden. Kaksi vuotta myöhemmin valmistui lisensiaatintutkimus. Sekä pro gradu -työssään että lisensiaatintutkimuksessaan hän tutki samaa asiaa: oppimisen siirtovaikutusta työelämän ja oppilaitoksen välisessä yhteistyössä, eli ”kuinka työtä kehittämällä ja luomalla uusia ratkaisuja työyhteisöt ja työntekijät oppivat”.

”Onneni oli se, että Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitoksen toiminnan teorian ja kehittävän työntutkimuksen yksikköön oli siihen aikaan juuri perustettu tutkimusryhmä, jonka tutkimusintressi oli sama kuin graduaiheeni ja pääsin ryhmään tekemään graduani. Tämä oli minulle lottovoitto, koska kyseessä oli Suomen Akatemian valitsema huippuyksikkö.”

Oma kokemus vahvisti Konkolan näkemystä siitä, kuinka opiskelu ja opiskelijat voidaan kytkeä työelämähankeisiin jo opintojen aikana. Häneen oli jo 1980-luvulla omissa ammatillisissa opinnoissaan ”kolah-
tanut” silloin vielä kovin uusi ajatus koulutuksen kytkemisestä työhön niin, että se palvelee myös työelämää.

Myös Konkolan väitöskirja odottaa valmistumistaan, koska uudet tehtävät ovat toistaiseksi vieneet ajan niin, että se on jäänyt taka-alalle. Konkola sanookin, ettei opiskelu ole hänelle mikään erillinen asia, vaan väline oman työn kehittämiseen.

AMK avasi uuden näkökulman oppimiseen

Yksi ammattikorkeakoulujärjestelmän haasteista liittyy Konkolan mukaan siihen, kuinka sen uudet tehtävät kuten tutkimus- ja kehitystyö saadaan kytkeytyä opetukseen. Oppimista pitää tarkastella uudesta näkökulmasta.

Perinteisesti ammatillisen opetuksen tehtävänä on ollut jonkin ammatin tradition siirtäminen seuraaville sukupolville ja opiskelijan tukeminen hänen ammatillisessa kasvussaan. Ammattikorkeakoulu avasi näkökulman siihen, että koulutuksen tulisi myös kehittää työelämää. Lisäksi pitäisi oppia ennakoimaan työelämässä tulevaisuudessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Tältä pohjalta on Konkolan mukaan syntynyt tarve kehittää uusia opetusmenetelmiä ja yhteistyön muotoja työelämän kanssa.

Opettajien tietovarasto ei yksin riitä vastaamaan uusiin haasteisiin. Ammattikorkeakoulut ovat joutuneet pohtimaan, ketkä ja mistä uutta tietoa haetaan, ja miten osallistutaan uuden tiedon ja uusien ratkaisujen tuottamiseen. Tutkimus- ja kansainvälinen yhteistyö on vahvistanut Konkolan ajatusta siitä, että opiskelijat voidaan yhdessä työpaikkojen kanssa ottaa mukaan uuden tiedon hankintaa ja nostamaan esille kehittämistarpeita sekä tuottamaan ideoita ratkaisuiksi.

”Tämä on radikaali muutos entiseen, mutta se sopii hyvin ammattikorkeakoulun ideaan ja perustehtäviin. Toki tämän kanssa on vieläkin paljon tekemistä”, Konkola myöntää.

Kysyvä mieli ja kehittävä ote

Konkola toivoo, että opetusta voidaan edelleen kehittää niin, että siihen kytkeytyy tutkimuksellisia ja kehittäviä elementtejä. Opetuksen tulisi tukea sitä, että opiskelijalle syntyy kysyvä mieli ja kehittävä ote työhön.

”Tämä elementti tulisi sisäänrakentaa amk-pedagogiikkaan, jos perustehtävämme on kouluttaa asiantuntijoita työelämään. Asiantuntijuuteen kuuluu kyky kyseenalaistaa asioita ja hakea uusia ratkaisuja yksin ja yhdessä muiden kanssa.”

Lisäksi Konkola korostaa yhteisöllistä oppimista, jolloin myös opettaja on oppija. Tärkeää on myös koulun yhteys oman talon ulkopuolelle ja se, että ”toimitaan horisontaalisesti niin, että ylitetään koulun ja työelämän välisiä rajoja”.

”Nykypäivän työ on vaativaa. Tuskin kenelläkään on yksin oikeaa tietoa vaan tarvitaan enemmänkin eri tiedon haltijoiden ja osaajien välistä yhteistyötä, koska kysymykset ja tilanteet työelämässä ovat usein monimuotoisia. Tämä on ehkä suurin ajattelussa tapahtunut murros ammatillisen koulutuksen kentällä. Olemme tottuneet ajattelemaan, että vain yksi ihminen hallitsee asian ja kasvaa omalla alallaan ekspertiksi. Aikaisemmin ei ole ainakaan laajasti ajateltu, että asiantuntijoiden tulisi oppia myös yhteistyöhön. Toinen suuri murros liittyy siihen, että opetus on avattu luokahuoneen ulkopuolelle.”

Suunnannäyttäjät ja sillanrakentajat

Konkola on toiminut Stadiassa myös yliopettajana ja opetussuunnitelmien kehittämisen projektipäällikkönä. Pedagogisena johtajana hän sanoo haluavansa olla ”inputin” ja suunnan antaja opetuksen kehittämiseksi, sillä varsinaisen työn tehdään koulutusohjelmissa. Asiantuntijaorganisaatiossa täytyy Konkolan mukaan osata kuunnella ihmisiä ja käyttää heidän tietämystään. Johtajan tehtävänä on vetää asioita yhteen ja tarkistaa, että toiminnassa edetään halutussa suunnassa. ”Johtajan tulee viedä laivaa sellaiseen suuntaan, joka on laivalle hyvä, mutta samalla sallia erilaisiakin ratkaisuja.”

Yksi johtajuuden kulmakivistä on Konkolan mukaan strategiatyö. Johtajan täytyy osata strategista ajattelua, mutta tärkeää on myös saada muut mukaan varsinaiseen työhön.

”Johtamista voisi kuvata sillan rakentamiseksi organisaatiotyön ja toimijoiden välille sekä perustelujen löytämiseksi sille, miksi siltaa tarvitaan. Monesti tämä silta näyttää puuttuvan tai se on kovin heiveröinen. Käytännössä kysymys on vuoropuhelusta työntekijöiden kanssa”, Konkola kuvaa ajatuksiaan johtamisesta.

Muutos on myös mahdollisuus

Jatkuva muutos on ollut olennainen osa ammattikorkeakoulujen lyhyttä historiaa. ”Yhteiskunnassa yleisesti vallitseva muutos on vaikuttanut myös oppilaitoksiin ja siihen ei ehkä perinteisesti ole totuttu. Esimerkiksi kansainvälistyminen on tuonut muutostarvetta kaikille aloille niin maatalouteen, teollisuuteen kuin koulutukseenkin. Myös meidän täytyy kehittää toimintaamme, jotta se vastaa mahdollisimman hyvin yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin.”

Muutoksessa on Konkolan mukaan tärkeää huomata se, että siihen voi itse vaikuttaa. Muutos tarjoaa myös mahdollisuuden oppia ja tehdä tulevaisuus paremmaksi.

”Minua auttaa omassa työssäni se, että hahmotan helposti kokonaisuuksia ja tunnistan asioihin liittyvää problematiikkaa. Yleensä nostan asiaan liittyvän ilmiön esille ainakin itselleni ja joskus myös muille. Se yleensä auttaa vaikeidenkin tilanteiden ymmärtämistä. En myöskään helposti jää kaaokseen pitkäksi aikaa. Tätä taitoa on tietysti täytyy myös kehittää itsessään, sillä arki on monesti sitä, että rientää hengästyneenä paikasta ja tilaisuudesta toiseen.”

”Yritän myös viettää vapaa-aikaa ja tehdä muutakin kuten lukea ja ulkoilla. Kirjoittaminen on minulle myös tärkeää, se on yksi tapa organisoida ja jäsentää omia ajatuksiaan myös kiireen keskellä.”

Liisa Salo

● Riitta Konkola toimii Stadian va. rehtorina toistaiseksi.

Mari Hahuri, Rhinoceros Oy

Tutkittu juttu: Ammattikorkeakoulu

Ammattikorkeakoulu on lunastanut paikkansa suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä: valmistuneet ovat sijoittuneet hyvin työelämään ja ammattikorkeakoulu on ollut vetovoimainen koulutusaste. Mutta myös kehitettävää riittää. Näin toteaa erikoistutkija Marja-Leena Stenström Jyväskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitokselta.

Stenström on seurannut tutkijan silmin ammattikorkeakoulujärjestelmän syntymistä Suomeen sen kokeiluvaiheesta alkaen. Stenström on yhteiskuntatieteiden tohtori, joka toimii ammatillisen koulutuksen ja ammattikasvatuksen dosenttina Tampereen ja Jyväskylän yliopistoissa.

Viime vuosina Stenströmiä on tutkijana kiinnostanut ammattikorkeakoulusta valmistuneiden sijoittuminen työelämään ja opiskelijoiden työelämävalmiudet. Stenströmin kiinnostus ammattikorkeakoulutukseen syntyi luonnollisena jatkumona, sillä hänen tutkimuskohteenaan oli aikaisemmin ollut ammatillinen koulutus sen eri näkökulmista.

”Olin tutkijana seurannut entistä koulu- ja opistoastetta. Kun opistoasteen koulutus muuttui ammattikorkeakoulutukseksi, niin myös ammattikorkeakoulut tulivat tutkimuskohteekseni. Alkuvaiheessa ammattikorkeakoulu kiinnosti tutkijoita myös siksi, että kyseessä oli uusi koulutusjärjestelmä.”

Valmistuneet työllistyneet hyvin

14 vuotta kokeilun käynnistymisen jälkeen Stenström toteaa, että ammattikorkeakoulut ovat pystyneet vastaamaan hyvin työelämän tarpeisiin. Valmistuneet insinöörit, tradenomit sekä sosiaali- ja terveysalan tutkinnon suorittaneet saavat useimmiten vakinaiset työpaikat.

Stenström viittaa Jyväskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitoksella viime vuonna valmistuneeseen tutkimukseen. Siinä selvitettiin muun muassa, miten hallinnon ja kaupan, tekniikan ja liikenteen sekä sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet ovat sijoittuneet työelämään ja heidän valmiutensa vastaavat työelämän vaatimuksia. Tulokset perustuivat syksyllä 2003 kerättyyn val-

takunnalliseen aineistoon. Stenström toimi tutkimuksen vastuullisena johtajana ja tutkijana.

Parhaiten työmarkkinoille olivat sijoittuneet insinööritutkinnon suorittaneet, heistä 88 prosenttia oli palkkatyössä kolme vuotta valmistumisen jälkeen. Tradenomeilla vastaava luku oli 79 prosenttia, mutta heillä oli Stenströmin mukaan vaikeuksia sijoittua koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Myös sosiaali- ja terveysalalta valmistuneet olivat työllistyneet kohtalaisen hyvin, 72 prosenttia oli työssä, mutta heillä oli eniten pätkätyösuhteita.

Luvut olivat heikommat, kun vastaajilta kysyttiin, kuinka he olivat voineet hyödyntää koulutustaan, ja olivatko he koulutustaan vastaavissa tehtävissä. Insinööreistä 62, sosiaali- ja terveysalalta valmistuneita 61 ja tradenomeista 56 prosenttia vastasi myöntävästi.

Kulttuuriala ei kuulunut tutkimuksen piiriin, mutta alalla on opetusministeriön ylläpitämän AMKOTA-tietokannan lukujen valossa Stenströmin mukaan myös työttömiä.

”Yleensäkin uudemman ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet – tai sellaisen, jota ei vielä hyvin tunneta työelämässä tai jolle ei ole selvää tilausta – näyttävät sijoittuneen heikommin työelämään. Esimerkiksi sosionomi on uudempi tutkintonimike ja heillä saattaa olla vaikeuksia työllistyä koulutustaan vastaaviin tehtäviin, koska nimikettä ei vielä tunneta kovin laajasti,” Stenström toteaa.

Työelämävalmiuksissa parannettavaa

Tutkimuksen mukaan ammattikorkeakoulusta valmistuneet kokivat itse, etteivät he olleet saaneet koulutuksen aikana riittäviä valmiuksia työelämään liittyen muun muassa käytännön osaamiseen, itsesääätelyyn kuten kykyyn sietää epävarmuutta tai kommunikointitaitoihin, joita asiantuntijatehtävissä edellytetään.

”Ongelma on myös siinä, että kyse on osaltaan valmiuksista, joita ei voi hankkia pelkästään opiskelemalla, mutta joiden kehittymistä voisi edistää opetuksen kautta. Opiskelijat kokivat, että heiltä odotettiin työelämässä enemmän kuin, mihin heillä opiskelun pohjalta oli valmiuksia. Työelämässä kaivattiin erityisesti yleisiä työelämävalmiuksia ja alan erityisosa-

on paikkansa lunastanut

Ammattikorkeakoulut ovat pystyneet vastaamaan hyvin työelämän tarpeisiin, sanoo erikoistutkija Marja-Leena Stenström.

Ammattikorkeakoulun tulevaisuuden haasteet liittyvät tutkijan mukaan opetuksen, pedagogiikan ja työelämälähtöisyyden kehittämiseen.

mista. Teoreettista osaamista opiskelijat sen sijaan kokivat saaneensa riittävästi.”

Koulutuksen tutkimuslaitoksella on jo kerätty uutta vastaavaa valtakunnallista tutkimusaineistoa viime vuodelta sekä yliopistoista että ammattikorkeakouluista hallinnon ja kaupan sekä tekniikan alalta valmistuneista, mutta tutkimuksen tuloksia ei Stenströmin mukaan ole vielä raportoitu.

Onnistumisia ja haasteita

Koulutuksen käytännölläisyys, alueellisuus ja työelämäyhteistyö ovat Stenströmin mukaan ammattikorkeakoulujen voimavaroja, jotka ovat edesauttaneet niitä lunastamaan paikkansa, lisänneet koulutuksen tunnettuutta työelämässä ja sitä kautta opiskelijoiden työllistymistä.

”Hyvää on ollut myös se, että ammattikorkeakoulujen vakinaistamislupahakemukset edellyttivät laatutyötä. Tämä on varmasti vaikuttanut siihen, että ammattikorkeakoulut ovat pystyneet kilpailemaan muiden oppilaitosten kanssa omasta asemastaan.”

Stenströmin mukaan suomalainen korkeakoulutuksen duaalimalli – joka käsittää käytännön läheisen korkeakoulutuksen ja teoreettisemman yliopistokoulutuksen – näyttää toimivan.

Ammattikorkeakoulut ovat nyt tulleet siihen ikään, että niiden rakenteet on luotu. Seuraavassa kehitysvaiheessa haasteet liittyvät Stenströmin mukaan opetuksen, pedagogiikan ja työelämälähtöisyyden kehittämiseen.

Erityisesti työharjoittelua tulisi Stenströmin mukaan kehittää. Myös T&K-toiminnan edistäminen alueellisella tasolla kuuluu ammattikorkeakoulujen lähitulevaisuuden haasteisiin.

”Nykyisin puhutaan jaetusta asiantuntijuudesta eli siitä, ettei töitä tehdä yksin vaan tiimeissä ja ryhmissä. Myös näitä työelämän edellyttämiä taitoja tulisi ehkä vieläkin enemmän harjoittaa jo opiskeluaikana projekteissa ja työharjoittelujen yhteydessä”, Stenström lisää.

Duaalimallin toimivuus kiinnostaa tutkijoita

Stenström uskoo, että tutkijoita kiinnostaa myös tulevaisuudessa suomalaisen korkeakoulujärjestelmän duaalimallin toimivisuus. Lisäksi tutkimus kohdistuu jatkossa ammattikorkeakoulun olemaisuuteen eli työelämälähtöisyyden kehittämiseen. Edelleen tutkijoita kiinnostanee myös valmistuneiden sijoittuminen työelämään, työelämävalmiudet ja pedagoginen kehittäminen.

Stenström uskoo, että myös seuraavan kymmenvuotiskakson jälkeen ammattikorkeakoulu on olemassa ja voi hyvin. Hän myös muistuttaa, että on paljon niitä opiskelijoita, jotka menevät ammatillista tietä korkeakouluun opiskelemaan,

ja tällä polulla ammattikorkeakouluilla on keskeinen rooli.

”Lisäksi tulevaisuudessa on mielenkiintoista seurata, miten ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet sijoittuvat työmarkkinoille suhteessa yliopistosta valmistuneisiin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneisiin. Nythän ammattikorkeakoulun ylempi korkeakoulututkinto poikkeaa yliopiston ylemmästä korkeakoulututkinnosta opiskelijoilta vaadittavan kolmen vuoden työkokemuksen takia.”

Yksi tulevaisuuden haaste liittyy tutkijan mukaan kansainvälistymiseen.

”Opiskelijoiden kansainväliset valmiudet korostuvat. Myös koulutuksessa tulee jatkossa olemaan yhä enemmän eri maista ja kulttuureista olevia opiskelijoita. Meillä on korkeatasoinen koulujärjestelmä. Suomi on maa, johon halutaan tulla opiskelemaan”, Stenström uskoo.

Liisa Salo

Ammattikorkeakouluilla oma kehittäjäverkosto

Ammattikorkeakouluilla on oma kehittäjäverkosto, KeVer. Sen tavoitteena on tukea ja vahvistaa ammattikorkeakoulua koskevaa tutkimusta, edistää tutkijoiden ja toimijoiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä käynnistää yhteisiä tutkimus- ja kehittämishankkeita.

Verkosto muodostuu tutkimusryhmistä, joissa esitellään meneillään olevia tutkimuksia ja kehittämishankkeita sekä tutustutaan niihin eri ammattikorkeakouluissa.

Tutkimusryhmien teemoja ovat alueellinen kehittäminen, filosofia, koulu-

KeVer-hanketta koordinoidaan Hämeen ammattikorkeakoulusta ja sen rahoituksesta vastaa opetusministeriö.

KeVer järjestää yhdessä Oulun seudun ammattikorkeakoulun, OTTU ry:n (Ammattikoulutuksen tutkimusseura) ja Korkeakoulujen arviointineuvoston (KKA) kanssa Amk- ja ammatillisen koulutuksen tutkimuspäivät 11.–12.10.2006 Oulussa. Päivät järjestetään viidettä kertaa. Ne on tarkoitettu korkean ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen piirissä työskenteleville, alan tutkijoille, päättäjille ja kaikille ammattikasvatuksen ja ammatillisen koulutuksen kehittämisestä kiinnostuneille.

Päivien teemoja ovat koulutuksen arviointi, korkeakoulukenttä muutoksessa, innovaatiot, tulevaisuuden opettajuus ja T&K-toiminnan metodologia. Pääesiintyjäksi on lupautunut professori **David D. Dill** Pohjois-Carolinan yliopistosta Yhdysvalloista. Hän alustaa koulutuksen kansainvälisestä arvioinnista. Tutkimuspäivistä lisää osoitteessa www.oamk.fi/tutkimuspäivät.

tusjärjestelmä, metodologia, opiskelijan ohjaus, organisaatiot ja johtaminen, pedagogiikka sekä toiminnanteorialähtöinen työelämän kehittäminen.

Verkostossa on jäseniä kaikista ammattikorkeakouluista. Lisäksi mukana on tutkijoita yliopistoista ja tutkimuslaitoksista sekä toimijoita ammattiliitoista, opetusministeriöstä ja opiskelijajärjestö SAMOKista. Verkoston toimintaa linjaa ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii rehtori **Pentti Rauhala** Laurea-ammattikorkeakoulusta.

■ Mari Hohtari, Rhinoceros Oy

Lisätietoja: projektipäällikkö Mervi Friman, [mervi.friman\(at\)hamk.fi](mailto:mervi.friman(at)hamk.fi) ja projektisuunnittelija Minna Palos, [minna.palos\(at\)hamk.fi](mailto:minna.palos(at)hamk.fi). KeVer-hankkeen kotisivut ➔ www.kever.hamk.fi

Kun ammattikorkeakoulujärjestelmää alettiin kehittää reilut kymmenen vuotta sitten, sen keskeisiksi tavoitteiksi linjattiin muun muassa monialaisuuden, oppimaan oppimisen sekä tutkimus- ja kehitystyön lisääminen. Kysyimme työelämän eri alojen edustajilta:

- Miten ammattikorkeakoulu on onnistunut näissä tavoitteissaan työelämän näkökulmasta?
- Mitkä ovat ammattikorkeakoulun tulevaisuuden haasteet?

IT-alalla erityisesti oppiminen tapahtuu työtä tekemällä, sanoo Accenture Technology Solutionsin toimitusjohtaja Jorma Jokinen.

oppiminen olennaista

Toimitusjohtaja Jorma Jokinen, Accenture Technology Solutions; Elinkeinoelämän keskusliiton koulutus- ja työvoimavalio-kunnan edustaja; Stadian ja Helian tietotekniikan koulutusohjelmien neuvotelukunnan jäsen

Jos työnantajan näkökulmasta arvioin kyseisten tavoitteiden keskinäistä painoarvoa, niin erityisen tärkeää on *oppimaan oppiminen*. *Tutkimus- ja kehittämistoiminta* ja *monialaisuuden* korostamista sen sijaan en näe ammattikorkeakoulun keskeisinä tehtävinä.

Oppimaan oppimisen lisäksi on tärkeää, että ihmiset jo ammattikorkeakouluvaiheessa omaksuvat sellaisia taitoja, jotka ovat siinä ajassa ja hetkessä välittömästi työelämärelevanttejä.

Hieman karrikoiden voin sanoa, etten näe ammattikorkeakoululla laajaa yleissivistävää tai tutkimukseen liittyvää tehtävää. Tutkimukselliset ainekset painottuvat enemmän tiedekorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulun tehtävänä on tarjota tietyn alan vahva ammatillinen pohja ja synnyttää myönteinen asenne jatkuvaan kehittymiseen.

Vahva substanssiosaaminen, alan teoreettinen ja käytännön osaaminen, on keskeistä. IT-alalla täytyy omin käsin ja aivoin tuottaa jotakin uutta eli rakentaa tietojärjestelmäratkaisuja, jolloin pelkkä tietoisuus asioista tai tiedonhakukyky ei kanna kovin pitkälle.

Ihmisen ammatillisen kehittymisen kannalta on myös hyvin jalostava prosessi, että hän oppii ja hänelle syntyy taito mennä syvälle asioihin eikä oppiminen jää ainoastaan yleissivistävään kerrokseen. Tällä alalla muutos ja kehitys ovat jatkuva, jolloin tietoisuus ei riitä vaan asioita täytyy oikeasti myös osata. Oppimaan oppiminen on olennaista, jotta uusia asioita voi oppia aina uudelleen ja uudelleen riippumatta siitä, että teknologia alalla muuttuu.

Onkin äärimmäisen tärkeää, että nuoret jo ammattikorkeakouluvaiheessa oppivat tietojärjestelmien rakentamisen problematiikkaa. Vaik-

ka rakentamisen tekniikka aika ajoin muuttuu, niin sen prosessi pysyy samana. Teknologian murros ei sinänsä vanhenna tai mitätöi aikaisempaa osaamista, jos ymmärtää rakentamisen prosessin.

Palkkaamme vuosittain toistasataa korkeakouluista eri aloilta valmistunutta uutta ihmistä. Kokemuksemme ammattikorkeakoulusta valmistuneista ovat olleet pelkästään myönteisiä. Emme odota, että valmistuneet ovat huippuammattilaisia, vaan tärkeää on, että he ymmärtävät alan logiikan ja sen, mitä heidän tulee oppia ja suhtautuvat oppimiseen positiivisesti. Yrityksessämme kuten alalla yleensä panostetaan jatkokoulutukseen, joten asenne on tärkeä.

Monialaisuutta tärkeämpänä pidän sitä, nuoret koulutuksen aikana perehtyvät johonkin alaan kohtuullisen nopeassa ajassa, oppivat alan lainalaisuudet ja pääsevät sellaiselle tasolle, että he omaavat riittävät valmiudet siirtyä työelämään ja säilyttävät siellä jatkuvan oppimisen meiningin. Opiskelua ei tulisi nähdä elämäntehtävänä vaan toivon, että nuoret ymmärtävät, että oppimista tapahtuu päätöksen opiskelun jälkeen myös työn tekemisen kautta. IT-alalla erityisesti oppiminen tapahtuu työtä tekemällä. Työelämässä emme voikaan lähteä siitä, että ihminen olisi korkeakoulusta valmistuessaan täysin valmis. Valmistuneet ovat ikään kuin saaneet ajokortin ja alkavat vasta oppia oppimista.

IT-alalla tarvitaan lisäksi lapsen mieltä ja aitoa uteliaisuutta, jotta jaksaa koko ajan innostua muutoksesta eikä koe sitä rasisitteena. Täytyy myös olla sillä tavalla yrittäjähenkinen, että haluaa voittaa vaikeuksia eikä lannistu niistä. Epäonnistumisetkin tulisi nähdä mahdollisuutena uuden oppimiseen. Tärkeää on myös halu kehittyä.

Ihmisten erilaisuus tulisi nähdä positiivisena asiana. Tämän merkitys varmasti vielä korostuu, koska IT-ala globalisoituu huimaa vauhtia ja kansainväliset työnjaon kysymykset nousevat esille. Täytyy olla oikealla tavalla kosmopoliitti, sillä nykyisin tiimikaveri voi yhtä hyvin olla intialainen, kiinalainen tai brasilialainen. Tämä-

kin tulisi nähdä innostuksen lähteenä työssä ja sitä kautta oppia ymmärtämään, että on muunkinlaista kuin impivaaralaista meininkiä.

Ala edellyttää myös vahvaa analyttistä osaamista. Äärimmäisen tärkeitä ovat lisäksi hyvät kommunikointi- ja ryhmätyötaidot. Työ on enemmän ja enemmän yhdessä tekemistä, tiimeissä onnistumista ja siihen vaikuttavan moninaisuuden tajuamista. Työhön kuuluu sekä toisten auttaminen että rohkeus pyytää tarvittaessa apua läheltä tai kaukaa ja sen hyväksyminen, ettei yksin voi osata kaikkea. Lisäksi tarvitaan yhdessä tekemisen ja projektihallinnan osaamista, samoin kuin järjestelmien rakentamisen prosessin ymmärrystä.

Ammattikorkeakoulun kuten koko korkeakoulujärjestelmän keskeisenä *tulevaisuuden haasteena* pidän opiskeluaikojen pitämistä kohtuullisen lyhyinä. Opiskelu on vain yksi vaihe elämässä, josta olisi hyvä siirtyä eteenpäin mahdollisimman nopeasti. Nuorten tulisi ahneemmin ja nälkäisemmin hakeutua työelämään. Ehkä tässä asiassa meillä työnantajillakin on peiliin katsomista.

Toinen keskeinen asia on tiede- ja ammattikorkeakoulujen keskinäinen työnjaon selkiyttäminen. Ammattikorkeakoululla on äärimmäisen tärkeä ja hyödyllinen tehtävä koulutuksen kentällä ja sen tulisi keskittyä olemaan erittäin hyvä omassa tehtävässään.

Suomalaisesta korkeakoulujärjestelmästä ei kannata tehdä liian homogeenista, vaan eri oppilaitoksilla tulisi olla selkeästi määritelty omat tehtävänsä sen sijaan, että kaikki hoitavat enemmän tai vähemmän samaa tehtävää. Kuten yksilön ei korkeakoulunkaan kannata olla tässä kompleksisessa maailmassa liian monialainen vaan täytyy pyrkiä rohkeasti olemaan hyvä omalla alallaan.

Hyvinvoiva ja kilpailukykyinen korkeakoulukenttä on myös yksi kansallinen kilpailukykyyn avaintekijä. Jos haluamme ylläpitää johtavaa elintasoja maailmassa, niin korkeakoulukentän tehtävä on tässä keskeinen, sillä kilpailuetumme on vahva osaaminen."

Liisa Salo

Monialaisuus

Ammattikorkeakoulu työelämän silmin

📌 *Varsinkin pääkaupunkiseudun muusikoille tulisi jo koulutuksen aikana kehittyä itse itsensä työllistävä -ote, sillä monen leipä tulee olemaan palasina maailmalla, sanoo rehtori Paula Jordan Keski-Helsingin musiikkiopistosta.*

avannut koulutusta

Rehtori Paula Jordan, Keski-Helsingin musiikkiopisto; Stadian musiikin koulutusohjelman neuvottelukunnan jäsen

Keski-Helsingin musiikkiopisto noin 21 vuotta vanha noin 600 sadan oppilaan ja 40 opettajan työyhteisö. Toiminta-ajatuksemme mukaan haluamme olla innovatiivinen, uudenlaisia musiikillisia ja pedagogisia ratkaisuja etsivä musiikin oppimiskeskus. Tätä kautta meillä on ollut suuri mielenkiinto ja yhteistyötä alan koulutuksen ja jossakin määrin tutkimuksen kanssa.

Moni opettajistamme on opiskellut Stadiassa ja opettajat hyödyntävät jatkuvasti Stadian lisäksi täydennyskoulutusta. Stadian opiskelijoita on ollut musiikkiopistossamme myös ns. Työelämään tutustumisjaksolla. Vastaavasti meiltä hakeutuu vuosittain opiskelijoita Stadiaan jatkamaan opiskelua taidemusiikin ammattiopintoihin.

Monialaisuuden positiivinen puoli musiikin koulutuksessa on ollut se, että se on pakottanut tuulettamaan ajatuksia jo koulutuksen suunnitteluvaiheessa. Tämä on avannut musiikin koulutusta yhteiskuntaan päin ja auttanut näkemään, mitä opetus ja muusikkous voi laajasti ottaen palvella yhteiskunnassa. Monialainen ammattikorkeakoulu on myös pystynyt hyödyntämään osaamistaan laajasti esimerkiksi oopperaproduktioissa, kun lavatekniikka ja vaikkapa puvustus on myös saatu omasta talosta.

Toisaalta kun puhutaan taiteesta, monialaisuuden vaarana voi olla kompromissien hakeminen. Musiikki, joka toteutetaan ja ilmaistaan kompromissien kautta jää keskinkertaiseksi eikä ole sellaisena kenellekään kiinnostavaa. Musiikki pyrkii musiikkina aina absoluuttiseen täydellisyyteen, ja siksi musiikin ominaislaadusta ja siitä kumpuavista tarpeista tulisi pystyä pitämään kiinni.

Ehkä se huolestuttaa, onko ammattikorkeakoulun opiskelijoilla moninaisten opintosisältöjen ohella riittävästi aikaa hankkia tämä oma muusikkous? Hankkia sellainen soittotaito, että he oikeasti ovat musiikin ammattilaisia? Tämä on

suuri haaste, jonka kanssa koulutuksen suunnittelijat painivat.

Toisaalta olen ollut huomaavinani, että opiskelijoiden vuorovaikutustaidot ja pedagoginen joustavuus, joka tulee laaja-alaisesta näkemyksestä, ovat lisääntyneet. Tämä on työelämän näkökulmasta tärkeää, koska myös musiikkiopistojen tehtäväksi on tullut tarjota ns. mukautettua opetusta erilaisille oppijoille.

Tutkimus- ja kehitystyö näkyy Stadian omisissa opetussuunnitelmissa. Mukaan on otettu uusia koulutuksellisia osa-alueita kuten musiikkikasvatuksessa *Erlainen oppija*-teema. Käsitteeni mukaan musiikin puolella Stadia on ollut edelläkävijä musiikkikasvatuksen uusien haasteiden mukaan tuomisessa koulutukseen, niiden tiedostamisessa ja avaamisessa.

Tulevaisuutta ajatellen korostaisin syväsiantuntijuutta ja eri koulutusalojen lainalaisuuksien kunnioittamista. Koulutuksilla tulisi olla riittävä itsenäisyys oman asiantuntijasisältönsä kehittämisessä. Tämän jälkeen tulisi kumppanuus muiden alojen kanssa. Eli ei survota liikaa samaan purkkiin, koska siitä ei tule kuin harmaata mössöä.

Tulevilla musiikkipedagogeilla ja muusikoilla tulisi varsinkin pääkaupunkiseudulla olla itse itsensä työllistävä -ote. Hyvin monen leipä tulee olemaan palasina maailmalla. Opiskelijat tarvitsevat valmiuksia avata oma työnsä yhteiskuntaan ja miettiä, missä kaikkialla hänen ammatitaitoaan voidaan tarvita ja käyttää. Opiskelijat tarvitsevat myös valmiuksia verkostojen rakentamiseen ja itsensä markkinoimiseen, sillä peli tulee valitettavasti vain kovenemaan ainakin pääkaupunkiseudulla.

Haluaisin myös korostaa ammattikorkeakoulujen roolia täydennyskouluttajina. Täydennyskoulutus on äärimmäisen tärkeää opettajan työssä, jossa koko ajan ammennetaan omasta itsestä. Ammattikorkeakouluilla on yhteys työelämään ja sitä kautta haju ja tieto siitä, mitä siellä oikeasti tarvitaan tai mitä osaamista puuttuu esimerkiksi 20 vuotta sitten koulutuksen saaneelta opettajalta.”

Liisa Salo

Henkilöstön kehittämispäällikkö Irmeli Lind, Helsingin Energia

Talossamme on työntekijöitä vajaat 1 400, joista suurella osalla on tekninen tausta: insinöörejä, tekniikkoja ja diplomi-insinöörejä. Meiltä on ollut myös Stadiassa räätälöidyssä koulutuksessa opiskelemaan AMK-insinööriksi 15 hengen ryhmä, jolla oli tekniikko- ja insinööri-tausta. Käytännössä ihmisiä on ollut jatkuvasti koulutuksessa mm. päivittämässä tulkintoaan AMK-insinööriksi. Lähes kaikki koulutuksessa olleet ovat pysyneet talossa ja suuri osa on saanut haastavampia työtehtäviä tutkimuksen jälkeen.

On selvää, että monialaisuus, oppimaan oppiminen ja T&K-taidot ovat kaikki tarpeen työelämässä. Kukaan ei voine enää ajatella, että suoritetaan yksi tutkinto ja tehdään yhtä työtä, joka ei muutu. Ammattikorkeakoulusta meille valmistuneista **monialaisuuden** näkee sitä kautta, että he sijoittuvat joustavasti erityyppisiin tehtäviin.

Etenkin teknisillä aloilla muutos näkyy myös siinä, että ammattikorkeakoulussa painotetaan myös ihmisen kanssa toimimista. Tämä on ylivertainen plussa vanhoihin tekniisiin tutkintoihin verrattuna. Valmistuneiden sosiaaliset-, esimies- ja tiimissä toimimisen taidot ovat paljon paremmat, sillä he tiedostavat niiden merkityksen. Tästä on suuri hyöty työelämässä.

Sosiaalisia taitoja ei tulisi insinööri-koulutuksessa kuitenkaan korostaan ainoastaan esimiestaitojen yhteydessä. Yhtä tärkeää on se, että kykenee toimimaan ryhmässä. Esimiehen paikkoja ei ole kaikille, kaikki eivät sovi tai halua esimieheksi ja loppujen lopuksi työelämälle hyvät asiantuntijat ovat merkittävämpiä kuin esimiehet. Ehkä tässä mielessä tekniikkoja on jossain määrin ikävä. Asiantuntijoiden työllä tulos oikeasti tehdään.

Työelämään tarvitaan paljon myös muita kuin hyviä työnjohtajia. Tarvitaan ihmisiä, joilla syvää substanssiosaamista.

Oppimaan oppiminen näkyy siinä, että meillä ammattikorkeakoulusta valmistuneet opiske-

lijat ovat halukkaita myös työelämässä kyseenalaistamaan ja selvittämään asioiden taustoja. Monet ovat sijoittuneet haastaviin ja itsenäisiin tehtäviin ja heillä on ymmärrys siitä, ettei yksi tutkinto riitä, vaan oman ammattitaidon kehittämistä jatkamaan syventymällä työelämässä johonkin.

Ammattikorkeakoulun **T&K-tehtävään** sen sijaan suhtaudun kriittisemmin. Työelämä edellyttää, että ihmiset oppivat jatkuvasti uutta. Työn vaatimukset muuttuvat nopeasti ja siihen pitää oppia. On loistavaa, jos ihmiset ovat kehitysmyönteisiä ja he ovat jo koulutuksessa voineet osallistua kehityshankkeisiin.

Tutkimuksen suhteen tekisin enemmän eroa tiede- ja ammattikorkeakoulun välille. Siinä toivoisin selkeämpää rajanvetoa. En näe tutkimusta niin kriittiseksi ammattikorkeakoulun tehtäväksi. Kriittisempänä pidän opiskelijoiden asennemaailman ja työelämäkelpoisuuteen vaikuttamista. Nuorten mielikuvat työelämästä eivät aina ole kovin realistisia.

Työelämän näkökulmasta ammattikoreakoulujen rooli aikuis- ja täydennyskouluttajana on myös äärimmäisen tärkeä. Enää ei ole käsitteitä elinikäinen tai vakituinen työpaikka, jossa ollaan koulusta eläkeikään. Tämä muutos on hyvä myös siksi, että se pitää ihmiset virkeämpänä. Uskon, että se antaa paljon sekä ihmiselle itselleen että työelämälle, kun jatkuvasti ylläpidetään ja kehitetään ammattitaitoa.

Toisaalta tiedostetaan se, että ainoa turva työelämässä on oma ammattitaito ja sen ylläpitäminen. Myös työelämän tulee entistä paremmin kyetä hyödyntämään ihmisten kykyä uudistua.

Työelämä odottaa, että **tulevaisuudessa** ammattikorkeakouluista valmistuu oikeita asiantuntijoita. Nuorten kohdalla olisi tärkeää, että valmistuville kyettäisiin luomaan mahdollisimman realistinen mielikuva siitä, mikä työelämä on, ja että siellä oma paikka ansaitaan. Opiskelu luo pohjan, jotta työelämässä pystyy jatkuvasti oppimaan uutta, mikä on pärjäämisen edellytys.

Työelämässä mukana olevien täydennys- ja jatkokoulutus on ammattikorkeakoulujen keskeisiä tehtäviä tulevaisuudessa. Ei pelkästään esimies- ja sosiaalisten taitojen osalta vaan työelämä tarvitsee paljon teknisiä asiantuntijoita."

Liisa Salo

Työelämä

🗣️ **Ammattikorkeakouluilla on tärkeä rooli aikuis- ja täydennyskouluttajina, sanoo Helsingin Energian henkilöstön kehittämisspällikkö Irmeli Lind.**

kaipaa osaajia

Johtava ylihoitaja Riitta Meretoja, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS); Stadian hoitotyön neuvottelukunnan jäsen; Terveysalan koulutustoimikunnan puheenjohtaja

Työelämän näkökulmasta nyt on eletty kahden suuren koulutusuudistuksen sykliä. Jo keskiasteen uudistus 1990-luvulla muutti perinteistä terveystieteiden koulutusta ennen ammattikorkeakoulun tuloa.

Monialaisuus ei ehkä perusopinnoissa ole näkynyt työelämään päin niin kuin sitä alussa ajateltiin eli eri alojen välisen yhteistyön lisääntymisenä, opetussuunnitelmissa, korkeakoulun sisäisenä vuorovaikutuksena tai opettajien asiantuntijavaihdossa. Se näkyy paremmin erikoistumisopinnoissa ja ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa. Ehkä se korostuu kehityksen toisessa aallossa, kun ammattikorkeakoulut nyt ovat saavuttaneet tietynlaisen kypsyyssasteen.

Oppimaan oppimista pidän merkittävä asiana ja siitä on selvästi näkyvissä myös tuloksia työelämässä. Alalle tulevat uudet ihmiset tuovat lisäarvoa tiedon käsittely- ja hankintataitoineen. Työelämässä vanhempi sukupolvi siirtää nuoremalle hiljaista, kokemusperäistä osaamista ja nuorempi polvi tuo näyttöön perustuvan toiminnan elementtejä ja tutkimukseen perustuvaa kehittämistä yhteiseen tiimiin.

Tutkimus- ja kehitystyö on tuonut ammattikorkeakoulun puolelta valtavasti voimavaroja työelämään. Tässä merkityksessä yksi ammattikorkeakoulun tehtävistä eli aluekehitystyö on toteutunut erinomaisesti. Ammattikorkeakoulujen opettajakunta on pätevää, kompetenttia ja tieteellisesti meritoitunutta joukkoa.

Opiskelijoiden opinnäytetyöt on voitu klusteroida laaja-alaisiksi yhteistyöhankkeiksi, joiden tulokset on pyritty jalostamaan sellaiseen muotoon, että niitä on voitu mallintaa tuotteiksi, joita voidaan laaja-alaisesti soveltaa ja juurruttaa työelämässä. Tällä alueella ammattikorkeakouluissa on taitavaa osaamista.

HUSilla on yhteistyötä pääkaupunkiseudun kaikkien neljän ammattikorkeakoulun kanssa.

➤ Ammattikorkeakoulun keskeiset tulevaisuuden haasteet liittyvät perusopetuksen laadun varmistamiseen, sanoo HUSin johtava ylihoitaja Riitta Meretoja.

Tulevaisuuden haasteena käytän

Seuraavassa kehitysvaiheessa olisi toivottavaa, että pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulut tiivistäisivät keskinäistä yhteistyötään. Tällöin voitaisiin vielä paremmin hyödyntää käytettävissä olevat voimavarat eikä työelämänkään tarvitsisi laittaa ruutia samaan aikaan moniin samankaltaisiin hankkeisiin.

Ammattikorkeakoulun **tulevaisuuden haasteet** liittyvät keskeisesti perusopetuksen laatutason varmistamiseen. Jos ammattikorkeakoulun ensimmäisessä kehitysvaiheessa kehitettiin rakenteita, pedagogiikkaa ja yhteistyökuvioita, niin nyt toisessa aallossa voidaan keskittyä perusopetuksen laadun systemaattiseen varmistamiseen. HUSissa on 20 000 ihmistä töissä, joista yli 11 000 on erilaisia hoitotyöntekijöitä. Tämä on valtavan tärkeä osaajajoukko meidän kokonaisuudessa.

Nyt olisi tärkeää kehittää myös terveysalan kliinistä ohjausta. Esimerkiksi sairaanhoitajien koulutuksessa on 75 opintopistettä kliinistä harjoittelua, joka on iso osa perustutkinnosta. Työelämän ja ammattikorkeakoulun tärkeä yhteistyön haaste tulevaisuudessa on, miten tätä osaa koulutuksesta taitavasti kehitetään niin, että opiskelijoiden kliininen osaaminen vahvistuu ja opettajien työelämäosaamisen ja kompetenssi kehittyvät.

Lisäksi on tärkeää, että opiskelija saa jo koulutuksen aikana oikean kuvan tulevasta työstä ja hänelle muodostuu realistinen ammatti-identiteetti: hoitotyön rikkaus, sisällöllinen arvo, motivaatio ja palkitsemiselementit nousevat ydintehävästä, potilaan hoitamisesta. Vaativan tason asiantuntijatehtäviin löytyvät polut ja ammatillisen kasvun mahdollisuudet vasta ajan myötä. Työelämään tultaessa aloitetaan kuitenkin perusteävästä, jota valtaosa meidän ihmisistä tekee uransa loppuun asti.

Näiden työntekijöiden ammattitaiton ylläpitämiseen kohdistuu myös ammattikorkeakouluille täydennyskoulutushaasteita. Työelämän tilaus olisi ensisijaisesti valtakunnallisesti linjata ja kehittää erikoistumisopintoja ja vasta tämän jälkeen nostaa fokukseen ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Lisäksi pääkaupunkiseudulle tarvitaan lisää terveysalan aloituspaikkoja.”

Liisa Salo

Toimitusjohtaja Olavi Nieminen, Piiloset by Finnsusp Oy; Turun oppisopimustoiminnan neuvottelukunnan puheenjohtaja

Yrityksemme tekee piilolasien hoitonesiteitä ja olemme alan ainoa kotimainen valmistaja. Asiakkaitamme ovat optikko-liikkeet Suomessa ja sitä kautta toimintaamme ovat tulleet mukaan myös alan muut tuotteet kuten silmälasikehykset, linssit, piilolasit ja vuonna 1989 perustimme linssihiomon Suomeen. Koulutamme myös itse. Olemme muun muassa Helsingin ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä toteuttaneet kaksi meille räätälöityä optiikkahiojan oppisopimuskoulutusta.

Työllistymisen suhteen tilanne alalla ei ole muuttunut. Jatkuvasti on pieni pula optometristeistä ja kaikki valmistuvat saavat paikan. Muuten alalla sen sijaan on tapahtunut valtava muutos.

Valmistuvat optometristit ovat näöntarkastajina varmasti erittäin hyviä, mutta kokonaisuuden hallinta – eli se, että silmälasit saadaan asiakkaalle sellaisena, että ne ovat hänelle parhaat mahdolliset – on mielestäni heikentynyt. Kädentaitojen opettaminen jää monesti työelämään. Yhtenä syynä tähän lienee se, että ammattikorkeakoulussa on opettajan pätevyydelle tietyt vaatimukset, jolloin pätevä alan ammattilainen ei voi toimia opettajana.

Optometristin työhön kuuluu kuitenkin näöntarkastusten lisäksi oleellisesti paljon muutakin: silmälasien valmistus, kehysten taittaminen, mitoitus ja muut tekniset asiat. Koulutus on ajautunut siihen suuntaan, että näihin liittyvä käytännön käsiyötaidon opetus ei juuri enää ole.

Myös **itseohjautuvuudessa** on ammattikorkeakoulussa ehkä menty liian pitkälle. Kaikki nuoret eivät välttämättä ole opintojen alussa tarpeeksi kypsiä kovin itseohjautuvaan opiskeluun.

Hyvänä sen sijaan pidän ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä, jotka mahdollistavat opiskelijoiden perehtymisen johonkin osaluueeseen syvällisemmin.

Myös tutkijoita tarvitaan tälle alalle, ja siihen ammattikorkeakoulu on avannut väylän, jota ei aikaisemmin ollut. Ehkä painopiste on ammattikorkeakoulussa kuitenkin siirtynyt liikaa teoreettiseen osaamiseen ja koulutuksen käytännönläheisyys puuttuu. Työelämään tarvitaan osaajia palvelemaan näönhuoltoon tulevia asiakkaita. Sellaisia osaajia, jotka hallitsevat työn aina näöntarkastuksesta valmiiden silmälasien luovuttamiseen ja kaiken siltä väliltä. Tärkeää olisi myös ymmärtää linssi- ja linssinvalmistustekniikkaa.

Jokaisen opiskelijan työharjoitteluun tulisi kuulua ainakin yksi jakso silmälasien valmistukseen liittyvää teknistä puolta, sillä siinä avautuu näkökulmia siihen, mitä kaikkia mahdollisuuksia ja rajoituksia optiikka tuo mukanaan.

Käytännönläheisyyden ja käsiyöntaitojen lisäämisen lisäksi ammattikorkeakoulutuksen **tulevaisuuden haasteet** liittyvät hakujärjestelmän uusimiseen. Yhteisvalinnan kautta tapahtuva oppilasvalinta on ongelmallinen, koska silloin nuoret menevät papereiden perusteella opiskelemaan sinne, minne sattuvat pääsemään riippumatta omasta suuntautumisesta tai kiinnostuksesta. Optometria on hyvin käytännönläheinen ala, jossa ei pelkällä kouluviisaudella ja ylioppilastodistuksella pärjää. Oppilasvalinnan ongelmallisuus näkyikin keskeytysten määrän lisääntymisenä.

Joissakin maissa kaikki halukkaat pääsevät aloittamaan opiskelun ja vuoden opintojen jälkeen katsotaan, kenellä on taipumuksia alalle ja karsinta tapahtuu vasta sitten. Silloin saadaan aidosti kiinnostuneet ja parhaiten soveltuvat koulutukseen. Tällöin myös opiskelijat ovat motivoituneita.

Lisäksi eri alojen koulutusmääriä tulisi muuttaa työelämän tarpeita vastaavaksi.”

Liisa Salo

nönläheisyys

Ammattikorkeakoulu työelämän silmiin

📌 *Ammattikorkeakoulussa painopiste on siirtynyt ehkä liikaa teoreettiseen osaamiseen ja koulutuksen käytännölläheisyys puuttuu, sanoo Piiloset by Finnsuspın toimitusjohtaja Olavi Nieminen.*

Stadian organisaatio uudistui

Stadia siirtyi 1.8.2006 uuteen organisaatioon, jonka muodostavat ammattikorkeakoulun koulutusohjelmista rakentuvat seitsemän osaamisyhteisöä. Muutoksen tavoitteena on opetuksen ja tutkimus- ja kehitystyön vahvistaminen madaltamalla päätöksentekoa ja selkiyttämällä vastuita. Lisäksi tavoitteena on monialaisen yhteistyön lisääminen ja ammattikorkeakoulun tukitoimintojen kehittäminen asiakaslähtöisiksi.

Uusissa osaamisyhteisöissä toteutetaan Stadian koulutustehtävää, tutkimus- ja kehitystyötä sekä aikuiskoulutusta. Yhteisöjä johtavat koulutusjohtajat. Monialaisten osaamisyhteisöjen tavoitteena on kouluttaa entistä osaavampia työntekijöitä ja vastata aiempaa herkemmin työelämän odotuksiin ja muutoksiin.

Bradleyn yliopistolla ja Stadialla yhteiskurssi

Stadiassa toteutettiin keväällä yhteistyössä Bradleyn yliopiston kanssa kahden viikon intensiivikurssi *Global Innovative and Creative technoEconomy 2006*. Kurssin tavoitteena oli perehdyttää opiskelijoita suomalaiseseen yrityselämään, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toimintaan sekä tukea innovatiivisuutta ja luovuutta.

Ohjelma koostui perehtymisestä globaaleihin markkinoihin, innovaatioihin ja luovuuteen sekä kansainväliseen liiketoimintaan. Kouluttajina toimivat suomalaiset ja amerikkalaiset asiantuntijat. Intensiivijaksolla perehdyttiin suomalaisiin teknologiayrityksiin, muun muassa Nokiaan, Koneeseen, TeliaSoneraan ja Fiskarsiin, jotka ovat alojensa globaaleja toimijoita. Lisäksi kurssin aikana tutustuttiin suomalaiseen kulttuuriin.

Ohjelmaan osallistui Bradleyn yliopistosta kolme professoria ja viidentoista liiketalouden opiskelijan ryhmä sekä Stadian asiantuntijoita ja seitsemän tuotantotalouden opiskelijaa. Vastavuoroisesti suomalaiset opiskelijat vierailevat Bradleyn yliopistossa USA:ssa.

Mundo-projektin lyhytdokumentit palkittiin

CIVIS Media Foundation myönsi CIVIS ARD -mediakilpailuun osallistuneille Mundo-lyhytdokumenttielokuville, Mundo-media-koulutus ja -työssäoppimisprojektille sekä Yleisradiolle tuomariston erikoispalkinnon.

Maahanmuuttajien sopeutumista eri tavoin käsittelevät Mundo-lyhytdokumentit *Meri*, *Monikulttuurinen Yleisradio*, *Parempi Elämä*, *Pasilan lapset* ja *Väärä ihminen* liittyvät Euroopan Sosiaalirahaston Equal-ohjelman tukemaan kolmivuotiseen Mundo-projektiin, joka on maahanmuuttajille ja Suomessa asuville etnisille vähemmistöille suunnattu mediakoulutus- ja työssäoppimisprojekti, jonka pääyhteistyökumppanit ovat Yleisradio, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia ja DreamCatcher Oy.

Dokumenttien ohjaajat **Mohamed El Aboudi** (Monikulttuurinen Yleisradio, *Väärä ihminen*), **Tonislav Hristov** (Parempi elämä) ja **Thu Nga Vu-Lilja** (Meri, *Pasilan lapset*) ovat Mundo-projektin opiskelijoita. Ohjelmien tuotannosta vastaa YLE Asiaohjelmat.

CIVIS ARD -mediapalkintojen tarkoituksena on nostaa esiin euroopalaisten lähetyksensä ohjelmia, jotka pyrkivät edistämään kulttuurista monimuotoisuutta, maahanmuuttoyhteiskuntien tiedonvälitystä ja yhteiseloja maahanmuuttajien ja kantaväestön kesken.

Työnantaja!

Jobstep.netin kautta tavoitat Stadian ja muiden Suomen ammattikorkeakoulujen opiskelijat ja vastaalmistuneet. Löydät osaavia tekijöitä vakituisiin tai määräaikaisiin työsuhteisiin, projekti-opinnäytetyö- tai kesätyöntekijäksi sekä harjoittelijoiksi. Palvelu on maksuton ja helppokäyttöinen. Se löytyy osoitteesta www.jobstep.net. Palvelun käytössä saat tarvittaessa apua Stadian ura- ja rekrytointipalvelusta. Ura- ja rekrytointipalvelu järjestää myös yritysesityksiä ja neuvottelee mielellään muustakin yhteistyöstä. Yhteystiedot ja lisätietoa saat osoitteesta www.stadia.fi/rekry.

jobstep.net

Onko siitä jo kymmenen vuotta?

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia viettää tänä vuonna 10-vuotissyntymäpäiväänsä. Kaikki alkoi syyslukukaudella 1996 kokeiluvaiheen ammattikorkeakouluna, ja nyt olemme toimineet vakinaisenakin jo kuusi vuotta. Syksyllä pysähdymme hetkeksi ja muistelemme menneitä.

Juhlimme pyöreätä kymppivuottamme syyskuun avajaisviikolla useilla tapahtumilla. Juhlinnan punaisena lankana on stadialainen osaaminen, jota eri tilaisuuksissa voimme ylpeänä esittää. Lukuvuoden 2006–2007 avajaisten lisäksi 10-vuotista taivalta ihmetellään yhdessä työelämän kumppaneiden kanssa 13.9.2006 juhlakonsertin merkeissä.

Stadia's organisation reform

Stadia adopted a new organisation on 1 August 2006, consisting of the seven competence centres formed by the Polytechnic's degree programmes. The objective of the reform is to give a boost to teaching and research and development by reducing bureaucracy in decision-making and by clarifying areas of responsibility. Another objective is to increase multidisciplinary cooperation and to make the Polytechnic's support functions more customer-oriented.

The new competence centres will carry out Stadia's educational purpose, research and development work and adult education. The competence centres will be headed by directors.

The purpose of multidisciplinary competence centres is to train ever more competent employees and to better respond to the expectations of and changes in working life.

Polytechnics opened a new angle to learning

One of the challenges of the polytechnic system is how its new duties, such as research and development, can be linked to teaching," says **Riitta Konkola**, Stadia's Rector. She says that learning should be viewed from a new angle.

Traditionally the purpose of vocational training is to transfer the traditions of a vocation to the following generations and to support students in their professional growth. According to Konkola, the polytechnic introduced the view that education should also contribute to working life. We should also learn to anticipate what facts and skills will be needed in working life in the future. This has created the need, says Konkola, to develop new teaching methods and forms of cooperation with working life.

Is it already ten years?

Helsinki Polytechnic Stadia is celebrating its 10th anniversary this year. It all began in the autumn term of 1996, first as an experimental polytechnic, and for six years now, Stadia has been operating under official status. This autumn we will pause for a moment and look back at the past decade.

There will be a number of celebrations in the opening week of the autumn term in September. The underlying theme in the celebrations will be Stadia expertise, which will be presented at various events. In addition to the opening ceremony of the 2006–2007 academic year, we will be bringing back to mind milestones during our first decade together with our working life partners at a gala concert on 13 September 2006.

Senior Researcher **Marja-Leena Stenström** from the Institute for Educational Research at the University of Jyväskylä.

The polytechnic has earned its place

The polytechnic has earned its place in the Finnish system of higher education: graduates have found good jobs, and the polytechnic has been a good educational alternative. But there is always room for improvement. This is a view held by Senior Researcher **Marja-Leena Stenström** from the Institute for Educational Research at the University of Jyväskylä.

According to studies, polytechnics have been able to respond well to the needs of the labour market. Engineering, business administration and health care and social services graduates usually get a regular job.

Translations by Robin Maylett

Aikuiskoulutus on

TUOTTAVA SIJOITUS

Olisiko nyt se hetki, että haluaisit jatkaa siitä, mihin silloin jäit? Vai olisiko peräti niin, että haluaisit aloittaa jotain kokonaan uutta? Stadian aikuiskoulutusohjelmassa voit suorittaa ammattikorkeakoulututkinnon, erikoistua, hankkia ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tai täydentää tutkintosi AMK-tutkinnoksi. Koulutusalat: kulttuuriala, ravitsemisala, sosiaali- ja terveysala sekä tekniikka ja liikenne. Lisätietoa ja hakuohjeet

www.stadia.fi/aikuiskoulutus

Hakuaika 18.9.–13.10.2006.

STADIA

HELSINGIN AMMATTIKORKEAKOULU

STADIA **10** VUOTTA